

TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE YUGOSLAVYA KRALLIĞI ARASINDA KARŞILIKLI MÜNASEBATA DAİR MUKAVALENAME

Türkiye Cumhuriyeti

ve

Yugoslavya Krallığı,

Yugoslavya'da Türk vatandaşlarının ve Türkiye'de Yugoslav vatandaşlarının medeni ve ticari hususatta adli himayeleriyle iki memleket makamı adliyesinin yekdiğerine ibraz etmeleri muktezi mütekabil muaveneti tanzim etmek arzusu ile hareket eden Türkiye Cumhuriyeti ve Yugoslavya Krallığı bu bapta bir mukavele akdine karar vermişler ve murahhasları olarak,

Türkiye Reisicumhuri Hazretleri,

Hariciye Vekaleti Katibi Umumisi Büyükelçi Menemenli Numan Beyefendi,

Haşmetlü Yugoslav Kralı Hazretleri :

Türkiye'de Yugoslav Kralı Fevkalâde Murahhas Orta Elçi Dr. Mösyö Miroslav Yankoviç'i tayin etmişler ve müşarileyhin bu baptaki selahiyetnamelerini yekdiğerine tebliğ ile usul ve kaidesine muvafık bularak atideki hükümleri kararlaştırmışlardır.

BİRİNCİ FASIL

ADLİ HİMAYE

Madde 1

1. Akid Devletlerden her birinin tebaası diğèrinin arazisinde şahıslarının ve mallarının kanuni ve adlî himayesi hususunda muhtelif tebaa gibi muamele göreceklèrdir.
2. Bu hususta mehakime serbestçe müracaat edecekleri ve mahalli tebaanın tâbi olduğu şerait ve eşkal dahilinde dava ehliyebileceklerdir.

Madde 2

1. Akid Devletlerden biri tebaasından olup da, bu Devletlerden biri dahilinde ikametgâhı bulunan ve diğèr Devlet mehakimi huzurunda müddei veya dahil fiddâva olanlardan gerek ecnebi sıfatları dolayisile gerek memleket dahilinde ikametgahı veya mesekeni bulunmaması dolayisile, her ne nam ile olursa olsun, hiçbir kefalet veya teminat akçesi talep edilmeyecektir.
2. Aynı kaide masarafi muhakemeyi teminen müddei veya dâhil fiddava olanlardan talep edilen tediyyat hakkına da caridir.

Madde 3

1. Gerek ikinci madde ve gerek davanın ikame olunduğu memleket kanunları mucibince kefâlet, teminat akçesi veya masarafi muhakeme tediyesinden muaf olan müddei veya dahil fiddava aleyhine Akid Devletlerden birinin arazisi dahilinde sadır olan masarifi muhakeme

tediyesine mahkûmiyet kararı diğer Devletin Selâhiyettar makamâtı tarafından meccanen lâzımmüttenfiz olacaktır.

2. Talep diploması tarikiyle yapılacaktır.

3. Masarafi muhakeme miktarını sonradan tesbit eden adli kararlar hakkında aynı kaide tatbik olunur.

Madde 4

1. Mahkum olan tarafın bilâhare yapacağı müracaat müstesna olmak üzere 3 ncü maddede mezkûr masarife müteallik kararlar, tarafeyn istima olunmadan, icranın takip olunduğu memleketin kanunlarına tevfikân lâzımmüttenfiz itibar olunacaktır.

2. Temyiz talebi hakkında ittihazı karara selahiyettar olan makam :

a. Mahkûmiyet kararının, sadır olduğu memleket kavanini mucibince, kaziyei muhakeme halini iktisap edip etmediği,

b. Kararın fıkrai hükmiyesini kendisinden talep vâki olan Devletin lisanında veyahut Fransızca muharrer olup talep eden Devletin diploması veya konsolosluk memuru yahut talep eden veya kendisinden talep vaki olan Devletin muhalef bir tercümanı tarafından aslına mutabakatı tasdik edilmiş bir tercümenin merbut olup olmadığını, tetkik ile iktifa eyleyecektir.

3. İkinci fıkranın (a) kısmında mevzu şartın ifası için talep eden Devletin salâhiyettar makamının, kararın kaziyei muhakeme halini iktisap eylediğini mübeyyin bir beyannamesi kâfi gelecektir. İşbu makamın salâhiyeti mekûr Devletin adli idaresinin en yüksek memuru tarafından tasdik edilecektir. Mevzubahis beyanname ve tasdikname ikinci fıkranın (b) kısmında mezkûr kaideye tevfikân tercüme edilmelidir.

4. Alakadar tarafca aynı zamanda talep edilmesi şartıyla, ikinci fıkranın (b) kısmında mezkûr beyan, tercüme ve tasdik harçlarının miktarının tenfiz talebi hakkında ittihazı karara selahiyettar olan makam tesbit edecektir. Bu harçlar dava masrafları olarak telaki olunacaktır.

Madde 5

Akid Devletlerden birinin tebası diğer devletin arazisi üzerinde tebaai mahalliye ile aynı şerait dahilinde meccanî müzaheret adliyeden müstefit olacaklardır.

Madde 6

1. Fakrûhal vesikası müsteddinin mütat meskeni makamâtı tarafından veya böyle bir mesken mevcut olmadığı takdirde, halen meskeni olan mahal makamâtı tarafından ita edilmelidir.

2. Müstedi, meccanî müzaheret talebinin yapıldığı memlekette ikamet etmiyorsa fakrûhal vesikası, ibraz edileceği memleketin bir siyasi veya konsolosluk memuru tarafından meccanen tasdik edilecektir.

3. Müstedi, Akid Devletlerden birinin arazisi dahilindei kamet eylemediği takdirde, mensup

bulunduğu Devletın salâhiyettar siyasi veya konsolosluk memuru tarafından muteber bir vesika kifayet edecektir.

Madde 7

1. Müstedî, meccanî müzahereti adliye talebinin yapıldığı memleket dahilinde ikamet eylediği takdirde, fakrûhal vesikası vermeğe selâhiyettar olan makam, müstedinin mensup olduğu memleket makamatından vaziyeti maliyesi hakkında lazımgelen malumatı alabilecektir.

2. Meccani müzahereti adliye talebi hakkında karar ittihazile mükellef olan makam, salâhiyeti dairesinde, kendisine verilen vesaik ve malûmatın doğruluğunu kontrol etmek ve kafi derecede tenevvür için, mütemmim malûmat istihsal eylemek hakkını muhafaza eder.

Madde 8

Akid Devletlerden birinin selâhiyettar makamı tarafından müzahereti adliyeden müstefid edilen taraf, bu müzaharetten aynı davaya müteallik olarak diğer Devletın makamatı adliyesi huzurunda işbu Mukavelename ahkâmına tevfikân yapılan bilimüm usule müteallik muamelâtta da müstefit olacaktır.

İKİNCİ FASIL

MAKAMATI ADLİYENİN KARŞILIKLI MÜZAHERETİ

Madde 9

1. Medeni ve ticari hususatta, Akid Devletlerden birinin adli makamatından sâdır olup diğer Devletın arazisi dahilinde mukim eşhasa ait bulunan evrakın tebliği, diplomasi tarikile yapılacaktır. İrsal edilen varakanın sâdır olduğu makam tarafeyn isim ve sıfatlarını, muhatabın adresini, mevzubahis varakanın mahiyeni mübeyyin olan talepname, kendisinden talep vâki olan Devletın lisanında veya Fransızca yazılmış olacaktır.

2. Kendisinden alepname irsal edilen makam, tebliğ keyfiyetin müsbit veya tebliđe mani olan hadiseyi mübeyyin vesikayı tarikile gönderecektir. Mahal itibarile ademi selâhiyet halinde mezkûr makam talepnameyi re'sen selahiyettar makama gönderecektir.

Madde 10

1. Tebliğ, kendisinden talep vâki olan Devletın selâhiyettar makamı tarafından icra edilecektir. İkinci fıkrada mezkûr ahval hariç olmak üzere, işbu makam, muhatap tebellüğa hazır olduğunu beyan ettiği takdirde, tebliği varakanın kendisine tevdiî suretinde iktifa edilebilecektir.

2. Talep eden makamın müracaatı üzerine, tebliğ, kendisinden talep vâki olan makam tarafından, gerek bu kabil tebligat için dahili mevzuatına tevfikân gerek, kendi kanunlarına münafi olmamak şartı ile, bir şekli mahsusada icra edilebilecektir.

Madde 11

Tebliğin icra edilmiş olduğu, gerek muhatabın tarihli ve muhaddak bir makbuzu, gerek kendisinden talep vâki olan Devlet tarafından tanzim edilip tebliğ keyfiyetinin şekli ve tarihini mübeyrin bir şehadetnamesi ile ispat edilecektir.

Madde 12

1. Medeni ve ticari hususatta Akid Devletlerden birinin adli makamı kendi mevzuatına tevfikan diğer Devlet selâhiyettar makamına istinabe tarikle müracaat ederek bu makamdan, havzai kazası dahilinde gerek bir tahkik muamelesinin ve gerek diğer adli muamelelerinin icrasını talep edebilecektir.

2. İstinabe varakası, diplomasi tarikle gönderilecektir. İşbu varaka kendisinden talep vaki olan Devletin lisanında veya Fransızca yazılıp talep vaki olan Devletin lisanında veya Fransızca yazılıp talep eden Devletin bir siyasi veya konsolosluk memuru tarafından yahut talep eden veya kendisinden talep vâki olan Devletin muhallef bir tercümanı tarafından aslına mutabakatı tasdik edilmiş bir tercüme raptedilecektir.

Mahal itibarile ademi selâhiyet halinde, istinabe varakası kendisine gönderilen makam, bunu doğrudan doğruya selâhiyettar makama gönderecek ve keyfiyeti istinabe varakasını gönderen makama bildirecektir.

Madde 13

1. İstinabenin gönderildiği adli makam, istinabenin icrası için, kendi makamının istinabelerinin icrasında tatbik ettiği aynı müeyyideleri kullanmağa mecbur olacaktır. Dava halinde bulunan tarafeynin şahsen icabet etmesi matlûb olduğu zaman bu meyyidelerin tabiki mecburi olmayacaktır.

2. Takip edilecek usule gelince, kendisinden talep vâki olan makam istinabenin icrasında kendi memleketinin kanunlarını tatbik edecektir. Mamafih, talep eden Devletin, hususi bir şekil tatbikini istihdaf eden arzusu, bu şekil, kendisinden talep vâki olan Devletin kanunlarına muğayir olmamak şartile, is'af edilecektir.

3. Alakadar tarafın hazır bulunabilmesi için, istinabenin icra edileceği tarih ve mahal arzu ettiği takdirde, talep eden makama bildirecektir.

Madde 14

Şayed Âkid bir Devlet, arazisi üzerinde vuku bulacak bir tebliğ veya istinabe icrasını, hukuku hükümransine, emniyetine veya intizamı ammeye halel getirecek mahiyette bulursa, bu tebliğin veya istinabenin icrası, evrakın mevsukiyeti tebeyyün etmediği, veya kendisine talep vâki olan Devletin arazisinde bu istinabenin icrası kuvvei adliyenin selâhiyeti dahilinde bulunmadığı takdirde de reddeilebilir.

Madde 15

1. Tebligat ve isitnabe icrası herhangi bir mahiyette hiç bir masraf veya resim tediyesine mahal vermeyecektir.
2. Mamafih kendisinden talep vaki olan Devlet şahitlere veya ehlihibreye verilen tazminatın ve şahitlerin tav'an isbatı vucut etmemeleri halinde icap eden memur müdahalesi masrafının, veyahut evraki adliye tebligatının veya istinabe varakalarının bir sekli mahsusta icrasından mütevellit masrafların talep eden Devletten iadesini istemek hakkını haiz olacaktır.

Madde 16

1. Akid Devletlerin her birinin, diğer Devletin arazisinde bulunan tebaasından doğrudan doğruya ve kuvvei cebriye istimal etmeden, siyasi veya konsolosluk memurları vasıtasile tebligat icrasına hakkı vardır.
2. İstinabe icrası için de aynı ahkâm mutebirdir.
3. İşbu maddenin tatbikinde müşkülât zuhur ettiği takdirde mukavelenin 9. ve 12. maddeleri mucibince hareket edilecektir.

Madde 17

Bu mukavele tasdik edilecek ve tasdiknameler mümkün olan en kısa müddet zarfında Belgrad'da teati edilecektir.

Madde 18

Bu mukavele hükümleri tasdiknamelerin teatisi tarihinden üç ay sonra icra mevkiine konacak ve bu tarihten itibaren altı sene mer'iyette kalacaktır. Mezkûr tarihin hitamından altı ay evvel Akidlerden biri tarafından feshedildiği tarihten altı ayın hitamına kadar mer'iyette kalacaktır. Bu ifadeleri tasdikan murahhaslar bu mukaveleyi imza etmişler ve mühürlemişlerdir.

Ankara'da üç temmuz bin dokuz yüz otuz dörtte iki nüsha olarak tanzim edilmiştir.

M.Numan

M.Yankoviç